

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำชี้แจงสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยและใบยินยอมให้ทำการศึกษา

คำชี้แจงสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ประสบการณ์ชีวิตผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้าน

ผู้วิจัย : นางอชิษฐาน ชินสุวรรณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อมูลเบื้องต้น :

ผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้านนับว่าเป็นบุคคลสำคัญในระบบบริการสุขภาพ เพราะเป็นผู้ดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยทั้งในด้านการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ให้กำลังใจ การปฏิบัติตามการรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ผลการวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับผู้ดูแลพบว่า การที่ต้องกลายมาเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้านซึ่งจัดว่าเป็นผู้ป่วยเรื้อรังและต้องการการพึ่งพาส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ดูแลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการทำงานอาชีพ ภาพของการบริการผู้ป่วยเรื้อรังและมีความพิการที่บ้านไม่สามารถเอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้ดูแลที่บ้านดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพเท่าที่ควร

จากสถานการณ์การมีผู้เจ็บป่วยสโตรคเพิ่มมากขึ้นและมีอัตราการรอดชีวิตสูงเนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นเหตุให้มีผู้ป่วยเรื้อรังและต้องการการพึ่งพามากขึ้น ดังนั้นการศึกษาใดๆที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของการเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้านในบริบทสังคมอีสาน และช่วยลดผลกระทบในเชิงลบของผู้ดูแลและเสริมความแข็งแกร่งของการเป็นผู้ดูแล จะสามารถช่วยประหยัคทรัพยากรด้านการรักษาพยาบาล และทรัพยากรโดยรวมของครอบครัวได้มากที่สุด ดังนั้นข้อสรุปดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น และความสำคัญที่จะต้องมี การศึกษาที่จะก่อให้เกิดโครงการหรือแนวปฏิบัติที่จะส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้านที่มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย :

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ในฐานะผู้ดูแลในครอบครัวที่มีผู้ป่วยสโตรคตามการรับรู้ของผู้ดูแลเองเพื่อชี้นำสู่การสังเคราะห์บริการพยาบาลที่สอดคล้องตรงตามความต้องการและปัญหาที่เฉพาะเจาะจงของผู้ดูแล เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ดูแลอันจะส่งผลประสิทธิภาพในการดูแลผู้ป่วยสโตรคและคุณภาพชีวิตทั้งของผู้ป่วยและสมาชิกของครอบครัว

วัตถุประสงค์ :

เพื่ออธิบายประสบการณ์ชีวิตของผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้านในชุมชนเมืองขอนแก่น

การร่วมการศึกษา :

ถ้าคุณยินดีเข้าร่วมโครงการศึกษาค้างนี้ด้วยการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก คุณจะต้องให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน จากนั้นผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ โดยจะนัดหมายเป็นรายบุคคลและสถานที่ที่คุณสะดวก การสัมภาษณ์อาจจะทำ 1 ครั้ง หรือมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับความสะดวกและการยินยอมของคุณ การเข้าร่วมการศึกษาค้างนี้จะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และคุณสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาเมื่อใดก็ได้

ข้้อมูลทุกที่คุณให้กับผู้วิจัยจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่ถูกเปิดเผยสู่ผู้ใด การเผยแพร่ผลงานวิจัยก็จะกระทำอย่างไร้ผลกระทบให้เกิดความเสียหายใดๆแก่คุณทั้งสิ้น

ประโยชน์ของการศึกษา :

ทุกท่านที่เข้าร่วมการศึกษาค้างนี้นับเป็นผู้สร้างประโยชน์อย่างยิ่งต่อการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรคที่บ้าน อันเป็นผลต่อเนื่องสู่ทั้งผู้ป่วยและสมาชิกครอบครัว หากผลการศึกษาค้างนี้ได้ภาพประสบการณ์ชีวิตผู้ดูแลที่บ้านที่ชัดเจน จะทำให้เกิดกระบวนการสังเคราะห์บริการส่งเสริมสุขภาพผู้ดูแลที่บ้านที่ชัดเจนสอดคล้องกับชุมชนเมืองในสังคมอีสาน

ถ้าหากมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับการศึกษาค้างนี้ กรุณาติดต่อ

นางอชิษฐาน ชินสุวรรณ

โทรศัพท์ (043) 241106

ใบยินดีให้ทำการศึกษา

ข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....
 ได้รับฟังคำอธิบายจาก นางอริษฐาน ชินสุวรรณ เกี่ยวกับ

- เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- การให้สัมภาระ
- ประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้
- หากข้าพเจ้าไม่ต้องการที่จะเข้าร่วมในการศึกษานี้ ข้าพเจ้าสามารถถอนตัวจากการเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษาครั้งนี้เมื่อใดก็ได้

ข้าพเจ้าได้อ่าน และเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินดีให้ทำการศึกษา

ลายมือชื่อ.....
 (.....)

พยาน.....(ไม่ใช่ผู้อธิบาย)
 (.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
ในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้ เพื่อแสดงว่า

โครงการวิจัยเรื่อง: ประสบการณ์ชีวิตผู้ดูแลผู้ป่วยสโตรกที่บ้าน
(Lived experience of caregivers in stroke patients at home)

ผู้วิจัย: นางอริษฐาน ชินสุวรรณ และคณะฯ

หน่วยงานที่สังกัด: นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น แล้ว
โดยยึดหลักเกณฑ์ตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Helsinki's Declaration)

ให้ไว้ ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2546

(รองศาสตราจารย์วีระชัย โควสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ลำดับที่ 4.1.16: 8/2546

เลขที่: HE460730

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 ถนนมิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

โทร. (043) 348360-9 ต่อ 3723 สายตรง 348373

โทรสาร (043) 243064, 348373 ,01-2625055

ภาคผนวก ค
แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ดูแล

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ดูแล

1. โปรดเล่าเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของ.....
2. คิดว่าตนเองมีความสำคัญอย่างไรกับผู้ป่วย ทำไม (หาความหมายของการเป็นผู้ดูแล คำที่ใช้และเหตุผล)
3. อยู่ในฐานะผู้ดูแลท่านรู้สึกอย่างไรบ้าง หรือ รู้สึกอย่างไรกับการที่ต้องมาเป็นของผู้ดูแลของ.... (หาความหมาย องค์ประกอบ สาระ) เพราะอะไรจึงคิดเช่นนี้
4. ช่วยเล่าให้ฟังว่าเมื่อมีผู้ป่วยสโตรค จัดการกันอย่างไร ในครอบครัว มีใครบ้างที่เกี่ยวข้องๆ อย่างไม่ ใครทำอะไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น (รูปแบบ)
5. มีอะไรที่เป็นเรื่องยากลำบากในการดูแลผู้ป่วยหรือไม่ เพราะอะไร และทำอย่างไรกัน (ความต้องการและการสนับสนุน)
6. อะไรบ้างที่คุณคิดว่าช่วยให้คุณสามารถดูแลผู้ป่วยได้ดี เพราะอะไร(ความต้องการและการสนับสนุน)
7. ชีวิตคุณเป็นอย่างไรบ้างเปรียบเทียบก่อนและหลังที่มีผู้ป่วยสโตรคในครอบครัว เปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร เพราะอะไร (ผลกระทบ)

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างกรณีศึกษา

ครอบครัว “กอ”

ผู้ป่วยหญิง อายุ 84 ปี เชื้อชาติ จีน นับถือพุทธ สภาพสมรส หม้าย เริ่มเจ็บป่วยด้วยภาวะ CVA โดยมีอาการหมดสติล้มลง หลังจากฟื้นขึ้นมาจะลิ้นแข็งพูดไม่ได้ ญาตินำส่งโรงพยาบาลขอนแก่น อยู่รักษาจนอาการดีขึ้นแพทย์ให้กลับบ้านและนัดมาตรวจ 1 เดือน คนไข้ไม่ได้กลับไปตรวจรักษาแต่ญาติใช้วิธีไปปรับยาแทน ในระยะแรกครอบครัวจ้างคนงานที่ทำงานในโรงงานทำถังขยะในบ้านเป็นผู้ดูแลที่ผ่านมาสองคน สภาพคนไข้จะนอนอยู่บนเตียงอ่อนแรงซีกซ้าย สามารถใช้มือขวาจับที่ขอบเตียงพลิกตะแคง เดินเองไม่ได้ นั่งๆ ไม่ได้ไม่เคยเห็นผู้ป่วยนั่ง พูดจารู้เรื่องในบางเรื่องเช่นถามความรู้เกี่ยวกับการปรุงอาหาร ตอบได้แต่จะจำคนและสถานที่ เวลาสับสนเช่นตกคนผิด พูดถึงสถานที่ที่อยู่ใน สภาพอดีตที่เคยเป็น ขอรับประทานอาหารทุกอย่างที่รับประทานไปแล้ว ปัจจุบันมี “สร” หลานสาวซึ่งเป็นลูกสาวของลูกชายคนที่สองของผู้ป่วยเป็นผู้ดูแล (จากการสังเกต)

“สร” ก่อนจะมาดูแลอาม่าอาศัยอยู่กับพี่สาวที่กรุงเทพฯ โดยช่วยทำงานบ้านและเลี้ยงหลาน และพี่สาวให้ค่าตอบแทนด้วยเดือนละสามพันบาท เมื่อทราบข่าวอาม่า (ผู้ป่วย) อยากรู้อาการว่าเป็นอย่างไร จึงขอติดรถพี่สาวมาดูแลอาม่า ต่อมากดูแลเดิมลาออก เตี่ยของ “สร” จึงบอกให้ “สร” เป็นคนดูแล นอกจากนี้ “สร” บอกว่าอาม่าเคยดูแล “สร” ก็ควรดูแลอาม่าและก็เป็นย่าหลานกันด้วยแต่เตี่ยของ “สร” ตั้งเงินเดือนให้ “สร” สามพันบาทสำหรับการมาดูแลอาม่าด้วย

“สร” บอกว่าได้สังเกตคนดูแลเดิมว่าทำอะไรให้กับอาม่าบ้าง ก็สังเกตและจดจำมาทำให้อาม่า ในแต่ละวันเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนจะดูแลทำความสะอาดร่างกาย จัดเตรียมปรุงอาหารเฉพาะสำหรับผู้ป่วย และป้อนอาหารผู้ป่วย (อาหารสำหรับ “สร” นั้นเตี่ยจะซื้ออาหารสำเร็จรูปหรือซื้อที่ร้านอาหารหน้าบ้านมารับประทาน) จากนั้นจะให้อาหารสุนัขที่ “สร” เลี้ยงไว้เป็นของตัวเองสองตัว (บอกว่า เป็นสิ่งที่อยากทำและได้ทำเมื่อมาเป็นผู้ดูแล) จากนั้นจะทำธุระส่วนตัว ซักผ้าโดยใช้เครื่องซักผ้าของผู้ป่วยตนเองและของเตี่ย เมื่อเสร็จงานจะดูโทรทัศน์หรืออ่านหนังสือเรียนของมสธ (สังเกตเห็นหนังสือเรียนวางอยู่ในบริเวณที่ “สร” นั่ง ทราบภายหลังว่าเปลี่ยนใจเลิกเรียนเพราะไม่ได้ไปเข้ากลุ่มนัดพบเนื่องจากไม่มีใครดูแลอาม่า) หรือบางครั้งจะนอนหลับอยู่หน้าทีวี เมื่อถึงเวลาที่เที่ยงจะป้อนอาหารเที่ยง ขณะดูแลและพูดคุยบางครั้งลักษณะบอกให้ทำเสียงค่อนข้างดัง บางครั้งต่อล้อต่อเถียงกันโต้ตอบกัน บางครั้งอาม่าก็จะพูดด้วยเสียงดังแหลมสูงเพื่อให้มีคนมาดูแล หรือเรียกชื่อหลานคนอื่นที่อยู่จ.อุดรเป็นพี่สาวของ “สร” ซึ่งมักจะมาเยี่ยมอาม่าวันเสาร์อาทิตย์และมาลัดคิว “สร” ออกไปซื้อของใช้ส่วนตัวและขนมให้อาม่า ประมาณบ่ายสองโมงจะเช็ดตัวให้และจัดเตรียมป้อนอาหาร และจะให้ขนมรับประทานอีกครั้งก่อนเข้านอน ตอนกลางคืนอาม่าจะมานอนเป็นเพื่อนในบริเวณห้องนั้นเพื่อความปลอดภัย ส่วน “สร” จะนอนหลับสนิทตลอดคืน (“สร”

บอก) หนึ่งอาทิตย์จะหามอมาออกไปอาบน้ำที่ห้องน้ำหนึ่งครั้ง โดยไปตามญาติที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงมาช่วยคนที่มาช่วยยกส่วนใหญ่คืออาแปะ ไม่ค่อยพาอมาออกไปนอกบริเวณบ้านเพราะมีความอยากลำบากในการเคลื่อนย้าย

ในการดูแลสุขภาพจะคอยฟังเสียงว่ากำลังจะเป็นหวัดหรือไม่ สังเกตว่าปวดท้องหรือไม่ ปวดแบบใด ก็จะจัดยาที่มีอยู่ให้รับประทาน ยาต่างๆได้จากคลินิกของพยาบาลใกล้บ้าน โดย “ร” จะไปเล่าอาการและให้จัดยาให้บางครั้งพยาบาลก็จะตามมาดูอาการด้วย

“สร” รู้สึกว่าชีวิตที่เป็นอยู่นี้เหมือนอยู่กับที่ ไม่มีอะไร ไม่ได้ไปไหน ยก (ลำบาก) ไม่มีใครมาปลัดเปลี่ยนดูแล แต่บิตามองว่าตนสบาย รู้สึกว่าญาติๆไม่อยากคุยด้วยเพราะตนเองขี้บ่น ถ้าดูแลอมานานๆ ไม่มีใครมาเปลี่ยนจะรู้สึกเบื่อ สุน (โกรธ) บางครั้งถ้าอมาตี “สร” “สร” ก็จะโมโหและหยิกคินที่ใบหน้า แต่ “สร” ก็เกิดความรู้สึกผิด เมื่อเกิดความรู้สึกดิ่งเครียด “สร” จะออกจากอมาและมายืนถอนหายใจข้างนอกคนเดียวหรือพูดกับตนเองก็จะรู้สึกปลดปล่อยและกลับไปทำงานต่อได้ เนื่องจากจบการศึกษามานานตอนนี้ตนเองไม่ได้ติดต่อกับเพื่อน คนที่พอพูดคุยได้ก็จะมีเพียงพี่ชายที่เปิดร้านขายของชำอยู่บริเวณหน้าบ้านที่ “สร” อยู่แต่ก็พูดเฉพาะบางเรื่อง อยากรู้ก็ตาม “สร” รู้สึกว่าตั้งแต่มาดูแลอมา อมากินข้าวเยอะ ตัวหนักขึ้น ไม่เป็นอะไรง่าย ภูมิใจกับเงินเดือนที่เดียวให้ และได้มีโอกาสเลี้ยงสุนัขซึ่งเป็นสิ่งที่ตนรักและอยากทำ

ชีวิตส่วนตัวและครอบครัว “สร” อายุ 28 ปี จบการศึกษามัธยมหกจากระบบการศึกษานอกโรงเรียน มีพี่น้อง 4 คนพี่สาวสองคนที่ชายหนึ่งคน “สร” เป็นคนสุดท้อง พี่ทุกคนแต่งงานแยกครอบครัว เต็มกับแม่หย่าร้างกันตั้งแต่ “สร” อายุ 10 ขวบ ลูกทุกคนอยู่กับเตี้ย อมาเป็นคนดูแล “สร” ตั้งแต่เด็กๆ อาบน้ำป้อนข้าวและดูแลเวลา “สร” ซักจากลมบ้าหมู ซึ่งเป็นโรคประจำตัวของ “สร” ซึ่งขณะนี้รับยาจากโรงพยาบาลขอนแก่น “สร” มองว่าโรคนี้น่าเป็นปมด้อยของตนทำให้อับอาย ถ้าซักในที่สาธารณะ และคิดว่าไม่มีใครอยากแต่งงานด้วย “สร” รู้สึกมีความขัดแย้งกับบิดาเรื่องที่บิดามีภรรยาใหม่และยุ่งเกี่ยวกับผู้หญิงนอกบ้าน ไม่อยากให้นำผู้หญิงอื่นมาเป็นภรรยาออกหน้า ออกตากลัวว่าบิดาจะเสียทรัพย์สินให้กลับผู้หญิงเหล่านี้เหมือนที่เคยเป็นมาเรื่องนี้ “สร” ก็มองว่าเป็นปมด้อยของตน ยังรู้สึกว่าบิดาไม่ฟังตนเอง ไม่ได้วางใจตนเอง เชื่อคนอื่นมากกว่า

เกี่ยวกับญาติพี่น้องรู้สึกว่าจะไม่ค่อยมาเยี่ยมผู้ป่วยต่างๆที่บ้านอยู่ติดกัน

ครอบครัว จิต

ครอบครัว จิต. เป็นครอบครัวที่สามีเป็นผู้เจ็บป่วย นายม. อายุ 59 ปี เจ็บป่วยด้วยโรคอัมพาตครึ่งซีกเมื่อปี พ.ศ.2542 เหตุเกิดขึ้นในตอนเช้าของวันเข้าพรรษา (ผป) หลังจากแต่งตัวหัวกระเป่าเพื่อไปทำงาน ก่อนออกจากบ้านเดินไปเปิดน้ำประปาเข้าหอพัก (ครอบครัวมีกิจการทำหอพักให้นักเรียนเช่า) แล้วล้มลง แต่ยังคงเดินได้แบบขาอ่อนแรง และในวันต่อมาไม่สามารถลุกเดินไม่ได้ การเจ็บป่วยครั้งนี้เริ่มจากนาย ม มีอาการความดันโลหิตสูงมาก่อน การเป็นมาครั้งนี้เนื่องจากล้มกินยา ขณะนี้นาย ม มีอาการอ่อนแรงด้านขวา ต้องการความช่วยเหลือบางส่วนคือ ต้องจัดหาอาหารให้ แต่ตักอาหารรับประทานอาหารได้เอง เกษราวดินไปห้องน้ำได้เอง อาบน้ำเองและแต่งตัวเอง (การสังเกต) นาง จิต ช่วยบ้างเช่นล้างผักแหรหรือล้างก้นถ้าทำไม่สะอาด การออกไปข้างนอกอาศัยรถเข็นโดยมีคนช่วยเหลือ นาย ม. รักษาที่ ร.พ.ศูนย์ขอนแก่นและไปติดตามรักษาที่ ร.พ.ขอนแก่นซึ่งอยู่ห่างจาก บ้าน. ประมาณ 1 กม จนปัจจุบัน หลังจากกลับมาอยู่ที่บ้านมีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลมาเยี่ยมบ้าน 2 ครั้ง หลังจากนั้นไม่มาเยี่ยมอีกเลย เคยมีพยาบาลจากโรงพยาบาลศรีนครินทร์มาเยี่ยมบ้าน และมีนักศึกษากายภาพบำบัดมาเยี่ยมทำเป็น case study 2-3 ครั้งแล้วไม่มีใครมาอีก นาง จิต เป็นผู้พาไปตรวจรับยาตามนัดโดยมีบุตรชายคนโตเป็นคนจำวันที่ไปตรวจและพาไปส่งโรงพยาบาล

การเจ็บป่วยครั้งนี้ นาย ม. มองว่าเป็นการชดใช้กรรมเวรที่ตนเคยก่อไว้ (น19) เพราะเคยไปจับกบและหักขา กบและเคยเลี้ยงปลาและฆ่าปลา ตอนที่เจ็บป่วยใหม่ๆ เคยคิดฆ่าตัวตาย โดยซื้อปืนสั้น ปืนยาวมาจะยิงตนเองแต่ทำไม่ได้สะดวก แต่ช่วงนี้สบายใจไม่คิดฆ่าตัวตายเพราะคิดว่าตนเองมีความหวังที่จะหายและเห็นหลานเจริญเติบโต บอกว่านาง จิต ดี เป็นผู้เดียวที่ดูแลหาเลี้ยงตนเอง

นาย ม. อาศัยอยู่ห้องชั้นล่างของบ้านไม้ครึ่งตึกครึ่งปูนอยู่ด้านหลังตึกแถวติดถนนใหญ่ ภายในห้องมีเตียงนอนเดี่ยว มีทีวีขนาด 9 นิ้ว 1 เครื่อง มีราวไม้ไผ่คอกยึดติดกับผนังด้านหนึ่งสำหรับให้ผู้ป่วยเกาะยึดเดินไปห้องน้ำ หน้าห้องน้ำมีโถปัสสาวะวางอยู่ ที่พื้นบริเวณหน้าเตียงมีเสื่อเล็กๆปูสำหรับวางกระติบข้าวและถ้วยกับข้าว ผู้ป่วยนอนอยู่ชั้นล่างคนเดียว นาง จิต นอนอยู่ชั้นบนของบ้าน

ในชีวิตประจำวันนายมมีทำกิจกรรมประจำวันด้วยตนเองคือการทำความสะดวกร่างกายเอง ภรรยาช่วยบ้างกรณีที่ทำแล้วไม่สะดวก เช่นล้างผักแหร ล้างก้น แต่งตัวเอง รับประทานอาหารที่ภรรยาจัดหามาวางไว้ที่พื้นหน้าเตียงเอง บางครั้งบุตรสาวจัดหากับข้าวจัดใส่ปิ่นโตมาให้ ส่วนใหญ่ นาย ม จะนั่งอยู่แต่ในห้อง ไม่ค่อยมีใครมาพุดด้วย จะมีทีทำจิตใจถ้ามีคนมาคุยด้วย บางครั้งพุดไปก็

จะน้ำตาซึม ถ้าต้องการความช่วยเหลือก็จะตะโกนร้องเรียกให้ไปทำให้ เช่นเปิดทีวี โคนหนดให้เอาน้ำดื่ม

นาย ม. จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2 ปี ที่จังหวัดราชบุรี (ผป) มีอาชีพก่อนเจ็บป่วยเป็นนักการสาธารณสุขระดับ 6 เป็นหัวหน้าสถานีนามัยแห่งหนึ่ง สมัยเด็กอาศัยบอกว่าตนเองอาศัยอยู่กับพ่อเลี้ยง และมักถูกพ่อเลี้ยงรังแกเอาไม้เคาะหัวเวลากินข้าว การเรียนก็ต้องอาศัยอยู่กับผู้ใหญ่ที่นับถือ และโยกย้ายไปเรื่อยๆ

นาย ม และนาง จิต รู้จักและแต่งงานกัน โดยที่สมัยก่อนนางจิตมีอาชีพเป็นช่างตัดผมเร่และมีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลขอนแก่นมาตัดผมด้วย นายมีทำงานเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้มาพร้อมกับเพื่อนๆที่ร้านของนางจึงรู้จักชอบพอกันเพราะนาย ม. คนปากหวาน พูดเก่ง (ชอบแกล้ง) อีกทั้งมารดาของนางเป็นผู้บอกให้แต่งงานด้วยเพราะเห็นว่านายมีเป็นคนขยัน (ชอบทำงานไร่สวน) ถึงแม้จะเป็นคนไม่มีสมบัติก็ตาม

นาย ม กับนาง จิต มีบุตรด้วยกัน 3 คน

บุตรชาย คนโต สทพ อายุ 33 ปี จบการศึกษ ปวส วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคแต่งงานครั้งแรกกับผู้หญิงสาว อ. ภูเวียงไม่มีบุตรด้วยกันและชอบเล่นการพนัน นาง จิตเคยบอกให้บุตรชายเลิกกับภรรยาคนนี้ แต่บุตรชายไม่เชื่อฟังแต่ในระยะต่อมา บุตรชายทนพฤติกรรมนี้ของภรรยาไม่ไหวก็ได้หย่าร้างกัน ปัจจุบันแต่งงานใหม่มีบุตรชายอายุ 7 เดือน แต่เดิม สทพ มีผู้หญิงทำงานบริษัทที่พ่อแม่อยากให้แต่งงานแต่ สทพไม่สนใจ สทพ เคยทำงานบริษัท เป็นช่างท่อ ทำงานเก่ง เจ้านายรัก แต่เมื่อบิดามารดาไม่สบายจึงเรียกกลับให้มาดูแลกิจการหอพักแทน โดยบริหารหอพัก และนำเงินส่งใช้หนี้ธนาคาร ขณะเดียวกันก็ สทพ เป็นยามให้กับหอพักซึ่งเป็นกิจการรวมของครอบครัวและทอดป่าท่องเที่ยวตอนเช้าด้วย นอกจากนี้ยังเป็นผู้ดูแลบิดาแทนเมื่อนางสงไม่อยู่

บุตรสาว ก อายุ 30 จบการบัญชี จากวิทยาลัยเทคโนโลยี เคยทำงานบริษัทและทำงานกับองค์กร การนานาชาติ แต่ตอนนี้กลับมาเปิดร้านซักรีดที่หน้าบ้านแม่ จิต และแต่งงานกับเพื่อนที่เป็นช่างแอร์ เคยมีนายทหารมาชอบแต่ไม่ยอมแต่งงานด้วย ในสายตานาง จิต ก ไม่ค่อยขยันทำงาน แต่ก็ช่วยดูแลหาอาหารมาให้ผู้บิดารับประทานในบางครั้ง

บุตรชายคนที่ 3 ข อายุ 11 ปี จบการศึกษ ณะเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ. 2542 ทำงานบริษัทวิเคราะห์น้ำดื่มที่เขื่อนน้ำพอง แต่งงานกับพยาบาลขณะนี้ศึกษาต่อที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี มีบุตรสาวด้วยกันหนึ่งคน ลูกสะใภ้คนนี้จะมาคอยดูแลนาย ม เช่นช่วยโคนหนด กางมุ้งให้นอนเวลาเย็น

ลักษณะของครอบครัวนี้บุตรทุกคนจะอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เดียวกันซึ่งมีทั้งบ้านและหอพัก

ชีวิตครอบครัวของนาง จิตที่อยู่กินกับนาย ม นางรับรู้ว่า เป็นแบบไม่ราบรื่นนับตั้งแต่แต่งงานกันก็เริ่มไม่ถูกกันในเรื่องการสมมาโดยทางมารดานาย ม ไม่พอใจ ว่าฝ่ายมารดาของนาง จิต จัดของสมมารับไหว้ฝ่ายชายน้อยเกินไป ส่วนนาง สจ ก็บอกว่าเงินแต่งฝ่ายหญิงก็เพียงหนึ่งพันบาท ขณะอยู่กินด้วยกันนาย ม ก็ไม่ค่อยยอมนางทำอะไรก็ไม่บอกนาง ตัวอย่างเช่นกู้เงินไปรักษาน้องชายก็ไม่บอกนาง ไม่พาออกงานสังคม บอกว่านางไม่สวย (จีร้าย) ไม่มีการศึกษา ให้เงินนางใช้จ่ายน้อยมาก ชอบอวดอ้างนางว่าตนเองมีเงินเดือน ซึ่งเหตุดังกล่าวทำให้นางพยายามมูมนะที่จะทำตนให้เป็นคนที่มีเงินเดือนให้ได้ ในระยะต่อมาคือการทำกิจการหอพักบนที่ดินที่มารดาของนางยกให้ ซึ่งทำให้นางมีรายได้ต่อเดือนเกิดขึ้น นางบอกว่านางเป็นคนยากจนต้องขยันทำมาหากินในชีวิตทำงานเพื่อหารายได้หลายอย่างเริ่มตั้งแต่ การเป็นช่างตัดผม การเลี้ยงหมูเป็นหลายสิบตัว หาดอาหารให้หมู โดยการไปประมวลอาหารเหลือของคนป่วยที่โรงพยาบาลขอนแก่น ศส6 และที่โรงเรียนอนุบาล หมูที่เลี้ยงโตเร็วและขายได้กำไรดีมาก ช่วงนี้นางไม่ค่อยสนใจดูแลความสะอาดตนเองไม่ค่อยอาบน้ำล้างเฉพาะกันเลยทีเดียวทำให้ตนเป็นโรคเซลล์ผิวหนังตาย ซึ่งนางบอกว่าการเลี้ยงหมูนี้เป็นกรรมเวรส่งผลให้นางเจ็บป่วย เนื่องจากงานเลี้ยงหมูเป็นงานหนักและเป็นงานที่ทำอยู่กลางแจ้งนางรู้สึกเหนื่อยยากอยากเปลี่ยนทำงานในที่ร่ม นางเห็นญาติมีอาชีพเป็นช่างตัดเสื้อรายได้ดี จึงตัดสินใจไปเรียนตัดเสื้อที่กรุงเทพฯ (ร้านสปัน) ในช่วงที่เรียนมารดาเป็นผู้ดูแลบุตรให้ นาย ม ก่อนขอตนนางว่า เห็นช่างจีจีตามช่าง อยากรีก็ตามเมื่อนางเรียนจบก็กลับมาเปิดร้านตัดเสื้อผ้า ต่อมารับงานไม่ไหวเพราะนั่งนานทำให้ปวดหลังปวดเอว ปัสสาวะบ่อย จึงเลิก แล้วมาทำการสร้างหอพักให้คนเช่าค่อยทำค่อยๆ ขยายกิจการและกู้ธนาคารด้วย กิจการดีมากเก็บเงินได้เดือนละ 7-8 หมื่น รวมทั้งขายอาหารในหอพักด้วย ขายดีมากนอกจากนี้ยังปลูกดอกไม้ขายด้วย นางบอกว่าเป็นคนชอบทำไปเรื่อยๆ หากทุกทางทำงานหนักทุกอย่าง เพื่อหาเงินมาส่งดอกเบียธนาคารที่กู้มาสร้างหอพักและขยายหอพัก ขณะนี้นางรู้สึกเหนื่อยเพราะอายุมากขึ้น ทำกับข้าวขายก็สุดไอน้ำมันเข้าปอดทำให้สุขภาพไม่ดี อยากพักและระยะหลังกิจการหอพักก็ไม่ค่อยดี

หลังจากที่ใช้ชีวิตอยู่กินด้วยกันมานานางมองว่านาย ม เป็นคนคบยาก จีเหนียว (จีถี่) อารมณ์ร้าย เอาแต่ใจตนเอง เห็นแก่ตัวไม่เอื้อเฟื้อญาติภรรยา ชอบสอพลอ ชอบใส่ร้ายคนอื่น บางครั้งทำร้ายนาง หรือบางทีทำร้ายตนเองถ้าถูกกดดัน ชีวิตที่อยู่กินกับนาย ม เป็น แบบ “หาเลี้ยงผัว” คือทำงานหนักทุกอย่าง เพื่อหาเงินส่งดอกเบียให้ธนาคาร นางทนอยู่กับนาย ม ตลอดมาไม่แยกทางกันเพราะ “เห็นแก่ลูก” อยากให้ลูกมีการศึกษาทัดเทียมคนอื่น (ไม่ยอมให้ลูกเหลียวเบ่งหน้าคนอื่น) สัมพันธภาพไม่ดีมากขึ้นโดยเฉพาะในช่วงก่อนนาย ม ป่วย นาย ม มีความสัมพันธ์นั้นที่คู่สาวกับผดุงครรภ์ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงาน ทำให้นางรู้สึกเหมือนหย่าร้างกับนาย ม ตั้งแต่นั้นมา นางเคยขอแยกทางกับนาย ม แต่นาย ม ไม่ยินยอมและทำอะอะโยยวายทำร้ายตนเอง จากเหตุการณ์ดังกล่าวนางมองว่าสามี

ไม่สนใจใยดีนางเลยคิดประชดคันด้วยการเล่นบ่าวบ้าง นึกอยากจะเอาใครก็เอา นางมองว่าการกระทำครั้งนี้เป็น “บาปบริสุทธิ์” ที่ไปมีผู้ชายใหม่ เพราะนางอยากจะมีใครสักคนที่เป็นที่เข้าใจ ฟังพา ดูแลนางและช่วยทำมาหากิน นางจึงคบผู้ชายใหม่ อายุน้อยกว่า มีอาชีพเป็นยาม นางได้ให้เงินก้อนหนึ่งกับผู้ชายคนใหม่ไปดาวนัรตบิค้อฟกลางเก่า กลางใหม่มาใช้ค้าขาย แต่เมื่อเรื่องนี้รู้ถึงลูกๆ ของนาง ลูกๆ ไม่ยอมรับและต่อว่านาง นางจึง บอกความจริงกับลูก(สอนความจริงกับลูก) ว่า นางไม่มีใครเป็นที่ฟัง ลูกทั้ง 3 คน ก็ไม่ดีในสายตาของนาง กล่าวคือ ลูกคนโตมีเมียที่ชอบเล่นไฟ จี้เกียจ และลูกชายชอบออกรับแทนเมีย ลูกสาวไม่เคารพเกรงใจแม่ ผิดใจกันเล็กน้อยไม่เข้าใจในความหวังดีของแม่ โจรธเป็นพินเป็นไฟหนีออกไปนอนนอกบ้านสร้างความเป็นห่วงให้กับนาง อีกทั้งไม่สนใจช่วยงานบ้านนาง ส่วนลูกชายคนสุดท้ายก็เกเร ชอบทุบตีกระຈกขโมยเงิน สิ่งเหล่านี้ทำให้นางคิดว่าไม่สามารถฟังใครได้ นางจึงคิดมีผู้ชายใหม่ เมื่อลูกๆ รู้ความจริงของแม่ก็ปรับปรุงตัวใหม่และไม่ยินยอมให้แม่มีผู้ชายคนใหม่ นางจึงได้เลิกร้างกับผู้ชายคนใหม่ไป และนางได้ทำการแบ่งสมบัติที่ดินและหอพักให้ลูกๆ เพื่อให้ลูกเกิดความมั่นใจว่าสมบัติจะไม่ไปไหน แต่ยังไม่ได้ทำการโอนให้เป็นกิจจะลักษณะ เพียงแต่บอกให้รู้ว่าส่วนไหนจะได้เป็นของใคร และขณะนี้ได้ให้ลูกชายคนโตเป็นผู้ดูแลบริหารกิจการ และนำรายได้ส่งใช้หนี้ธนาคาร ขณะนี้มีหนี้กับธนาคารอยู่ 1 ล้าน7 แสนบาทโดยต้องผ่อนใช้ภายใน 7 ปี หลังจากนั้นจะโอนให้แก่ลูกๆ

นาง จิต อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ป่วยและเป็นผู้ที่นาย ม ระบุว่าเป็นผู้ดูแลและหาเลี้ยง นางมองว่าการเจ็บป่วยครั้งนี้ของนาย ม.เป็นเรื่องของบาปบุญที่นายม.ทำไว้เอง เมื่อเจ็บป่วยใหม่ๆ นางเฝ้าดูแลและนอนอยู่ในห้องเดียวกันกับผู้ป่วย รู้สึกไม่ได้หลับพักผ่อน เพราะนาย ม เรียกบ่อย ทำอะไรไม่ทันใจก็โมโห ต้อง อุ่มช่วยเหลือในการขับถ่ายอุจจาระปัสสาวะ มีสภาพเปราะเปื้อน ต้องเข็ดล้างทำความสะอาดให้ ทำไปก็มีการบ่นด่าว่ากัน เพราะนาย ม ไม่ค่อยยอมช่วยเหลือตนเอง นางต้องทนดูแลเพราะเป็นเมียใครๆ ก็ต้องดูว่าสามีป่วยภรรยาที่ต้องดูแล ตอนแรกๆ เหนื่อยมาการู้สึกว่าดูแลไม่ไหวเคยจ้างญาติของนาย ม ที่เป็นลูกพี่ลูกน้องของนาย ม เป็นผู้หุง อายุ 40 ปีมาดูแล โดยจ่ายค่าจ้าง 4000 บาทต่อเดือน แต่ญาติคนนี้ก็กลับมากอຍใช้นางและใช้น้ำเปลือง จ้างได้เพียง 1 เดือนก็เลิกจ้าง ตอนนี้ดีขึ้นเพราะนาย ม ช่วยตัวเองบ้าง นอกจากรักษาที่โรงพยาบาลแล้วยังพาไปรักษาที่อื่นทุกที่จนหมดเงิน เหมารถไปในที่ที่มีคนแนะนำ ไปเข้าคิวรักษาต่างถิ่น รักษาด้วยยากินต่างๆ เช่น ยาแมว เป็นสมุนไพรนำมาต้มกับข่าไก่ ทำบ้าง ไม่ทำบ้างเพราะนาย ม กินบ้าง ไม่กินขึ้นอยู่กับอารมณ์ บางครั้งนาย ม อยากให้นางเข้าไปดูแลใกล้ชิด อยากหลับนอนด้วย แต่นางไม่มีใจจะหลับนอนด้วย เพราะรู้สึกหย่าร้างกันแล้วตั้งแต่ที่รับรู้ว่านาย ม มีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงานกัน การดูแลก็ดูแลตามหน้าที่ หาข้าว หาผ้า หายา พาไปโรงพยาบาล ช่วงหลังนาย ม อารมณ์ไม่ค่อยดี ออกปากดูนางและไล่นาง นางจึงย้ายขึ้นไปนอนชั้นบนจึงรู้สึกสบายขึ้นบ้าง นางรับรู้ว่าชีวิต

หลังจากที่สามีเจ็บป่วย ชีวิตสบายขึ้น ไม่ลำบากเหมือนเก่า (น16) กล่าวคือไม่ต้องระวังตัวว่าสามีจะมาปองร้ายเพราะสามีไปไหนมาไหนไม่ได้เอง เนื่องจากก่อนที่สามีป่วยนางมีข้อขัดแย้งกับสามีเกี่ยวกับการจัดการหนี้สินและทรัพย์สินของครอบครัวและมีความระแวงบาดหมางในชีวิตสมรส กล่าวคือ นางรับรู้ว่าสามีมีสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงอื่น และสามีก็มีความต้องการที่จะให้นางขายที่ดินที่เป็นมรดกของนางที่มารดาขอให้และนำมาแบ่งกัน แต่นางไม่ยินยอม นางบอกว่าเคยถูกสามีปองร้ายหลายครั้งเช่น พยายามใส่ยาฆ่าหนูละลายลงในอ่างน้ำอาบ ใส่ยาฆ่าปลวกฉีดลงบริเวณที่นางทอดปลาเพื่อให้ดูเหมือนว่ากินปลาที่ร้านค้าใส่ยาฆ่าแมลง ผสมน้ำยาล้างห้องน้ำในขวดน้ำดื่มแช่ไว้ในตู้แช่ โรยยาฆ่าปลวกในห้องที่นางใช้รมควันอบตัวรักษาสุขภาพ

การรับรู้เกี่ยวกับตนเองนางมองว่าตนเองมีสุขภาพไม่ดี มีโรคประจำตัวคือเซลล์ผิวหนังตาย ซึ่งนางบอกว่าสาเหตุมาจากการไม่ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายตนเองปล่อยให้ตนเองสกปรกตั้งแต่สมัยเลี้ยงหมูและเนื่องมาจากแพ้ยาฉีดผมด้วย ลักษณะผิวหนังจะหนาแข็งดำเป็นมัน รู้สึกไม่สบายตัว ซึ่งนางบอกว่ามีผลทำให้เลือดไหลเวียนไม่ดี และการระบายเหงื่อไม่ดี หมอบอรักษาไม่หาย นางคิดค้นวิธีรักษาด้วยตนเองโดยใช้ไข่ผสมน้ำและมะขามเปียกขัดตามแขนขาและลำตัววันละหลายชั่วโมง ถ้าไม่ขัดผิวหนังจะหนาแข็งเหมือนหนังควาย ถ้าไปโรงพยาบาลคนจะตกและคิดว่าสังคมรังเกียจ นอกจากนี้ยังมีโรคประจำตัวอีกคือโรคจิตเสียดวงทวาร เคยได้สูตรยาพื้นบ้านจากคนที่มาเช่าหอพักแนะนำให้ นอกจากนี้ยังมีวิธีดูแลสุขภาพตนเอง โดยวิธีใช้ความร้อนรมตนเองในสวนที่เจ็บป่วยไม่สบาย (ข้างไฟ) เช่นเวลาไอก็ใช้ไฟรมบริเวณหน้าอก ถ้าท้องเสียก็ใช้ไฟรมบริเวณท้องเป็นต้น